

HAYRETTİN

GÖKHAN TOSUN

Hayrettin

Gökhan Tosun

Hayrettin, zihinsel engelli, içine kapanık ve yalnız bir gencin sessiz ama derin iç dünyasını merkeze alarak, toplumsal dışlanmanın ve duygusal görünmezliğin izini süren bir öykü kitabıdır. Köyde doğmuş, toplumun kenarında büyümüş, ne tam anlamıyla sevilmiş ne de bütünüyle dışlanmış bir karakterin, varoluşunu kendi sessizliğinde inşa edişini anlatır.

Kitap, dokuz bölümden oluşur. Her bölüm Hayrettin'in içsel yolculuğunun bir durağını temsil eder. İlk bölümlerde, onun köydeki gündelik hayatı, ailesiyle ilişkileri, toplumla kuramadığı bağlar anlatılır. Bu kısımlarda özellikle çocukluk anıları, bayramlar, okul yılları ve çevresindeki insanların onunla kurduğu eksik ilişkiler aracılığıyla toplumsal yalnızlık görünür kılınır.

Kitabın ortalarına doğru Almanya'dan gelen amca figürüyle, Hayrettin'in hayatında ilk kez bir "başka ihtimal" doğar. Hayrettin amcasıyla Almanya'ya gider. Ancak bu gidiş, bir kurtuluş değil, yeni bir yalnızlık biçiminin başlangıcıdır. Dilini bilmediği, kurallarını anlamadığı, kimsenin onu tanımadığı bu yeni dünyada Hayrettin görünmezleşir. Suskunluğu derinleşir, defteriyle kurduğu içsel diyalog bile zamanla kesilir.

Son bölümlerde ise Hayrettin'in sessizliğinin bir karara dönüştüğü, hayattan yavaşça çekildiği görülür. "Ben gittim" cümlesi, onun ardında bıraktığı tek iz olur. Finalde, köye dönülür: Hayrettin'in adı artık bilinmese de, oturduğu taşın gölgesi hâlâ oradadır.

Hayrettin, dramatik bir anlatı kurmaktan kaçınır. Sessizlik, suskunluk ve görmezden gelinmişlik üzerinden bir atmosfer yaratır. Bu metin, büyük olayların değil; küçük eksilmelerin ve anlatılmamış duyguların öyküsüdür.

İçindekiler

- 1. Sabahın Sessiz Aynasında**
- 2. Adı Konmamış Uzaklıklar**
- 3. İçimdeki Oda**
- 4. Yoldan Gelen Adam**
- 5. Eşik**
- 6. Betonun Dilsizliği**
- 7. Konuşmayan Günler**
- 8. Boşluğun Kıyısında**
- 9. Gölgesi Köyde Kaldı**

1. Sabahın Sessiz Aynasında

Hayrettin uyanalı çok olmuştu. Gözlerini açtıktan sonra hiç hareket etmeden öylece yattı. Duvardaki çatlakları saydı. Üç, beş, dokuz... Sonra yeniden üçten başladı çünkü hangisinde kalmıştı unuttu. Tavandan sarkan örümcek ağına baktı. Sanki gecedeki beri hiç değişmemişti. Belki zaman durmuştu da herkes uyuyordu hâlâ. “Şimdi sabah mı? Sabahsa annem kalkmıştır. Kalktıysa bana seslenmesi lazım. Ama seslenmedi. Ya kalkmadıysa? Belki hâlâ gece...” Yorganın ucunu elleriyle buruşturdu. Parmaklarını kumaşın kıvrımlarında gezdirdi. Bunu hep yapardı çünkü düşünmek çok karışıktı ama dokunmak kolaydı.

Birazdan kalkması gerekiyordu. Öyle dedi annesi dün akşam. Ama ne zaman olduğunu söylememişti. “Sabah kalkarız” demişti sadece. Sabahın içinde kaç dakika vardı, Hayrettin bilmiyordu. Ona göre sabah uzun bir şeydi. Bitmediği zamanlar olmuştu. Ayağını yatağın kenarına uzattı ama yere değdirmemişti. O an dışarıdan bir kapı sesi geldi. Hayrettin sıçramadı, korkmadı da. Ama sesin içinden bir anlam çıkaramadı. Bazen kapı sesi bir şey anlatırdı; bazen hiçbir şey. “Belki babam. Belki biri geldi. Belki yanlış kapı...”

Kalkmadı. Kalksa ne yapacağını bilmiyordu çünkü. Ne zaman ne yapacağını söyleyen biri olmadan işler hep karışıyordu. O yüzden bazen yatakta kalmak daha kolaydı. Yorganın altı güvenliydi, kimse bir şey istemiyordu ondan.

Gözlerini yeniden tavana dikti.

Üç çatlak.

Beş çatlak.

Dokuz.

Gelen kişi annesiydi. Hayrettin’e seslendi ama o sesini çıkarmadı. Odanın kapısına geldi ve kapıyı araladı, tekrar Hayrettin dedi. Hayrettin’le annesi göz göze geldi. “Hadi oğlum kalk, çayımızı içeceğiz” dedi. Ses yumuşaktı, alışılmıştı. Annesinin sesi her sabah başka başka tonlarla gelirdi ama hep aynı yere dokunurdu Hayrettin’in içinde. Güvende hissettiği tek sesteki bu belki de. Kıpırdamadı. Sanki hareket ederse sesin sıcaklığı kaybolacaktı gibi geldi. O yüzden biraz daha bekledi. Gözlerini kapattı, sonra yeniden açtı. Yorganın altındaki eli terlemişti.

Annesi içeri girdi. Adımlarını tanıyordu. Sessiz ama kararlıydı. Her adımda biraz daha yaklaşan bir sabah gibi. Yorganı hafifçe açtı kadın. Hayrettin'in alnına eğildi, nefesi saçlarına değdi. "Soğuk değil ama yine de yorganın altı sıcakmış, değil mi oğlum?" Hayrettin başını çevirdi, annesine bakmadı. Ama gözleri buğulandı. Yataktan kalkmak için bir neden gerekiyordu bazen. Annesinin sesi o nedenin yanından geçip gitmişti, ama henüz içine oturmamıştı. Sonunda sağ elini yorganın kenarından çıkarıp yüzüne sürdü. O hareketle birlikte yavaşça doğruldu yatakta. Üstü başı dağınıktı. Tişörtü ters giymişti, farkında değildi. Annesi düzeltilti, bir şey demedi. Hayrettin hâlâ konuşmamıştı. "Köy meydanına ineriz belki bugün, ister misin?" dedi annesi. Hayrettin cevap vermedi ama dudakları azıcık kıpırdadı. Bu kıpırtıyı annesi anladı. Zorlamadı.

Hayrettin, annesinin ardından ağır adımlarla mutfığa geldi. Kapı eşiğinde durup içeriyi inceledi. Her sabah aynı masa, aynı sandalyeler, aynı tabaklar... ama yine de bir şeyler hep farklı gelirdi ona. Masaya oturmadan önce yutkundü. Sanki sandalye onu içine çekmek üzereymiş gibi tedirgin bakıyordu.

Annesi işaret etti: "Otur oğlum, bak taze çay koydum." Hayrettin oturdu. Sol koluyla sandalyeye tutundu, sağ eliyle tişörtünün eteğini düzeltilti. Çay bardağına baktı uzun uzun. İçinde dumanı tüten çayın kıpırtısına dalıp gitti bir an. "Buhar, sis gibi... her şeyin üstünü örtüyor." Kaşığı eline aldı, şekeri karıştırdı. Ama birden durdu. Kaşık bardağın içinde çınladı, sonra yere düştü. Annesi eğilip aldı. "Bir şey olmaz, oldu işte... olur öyle," dedi yumuşakça. Her sabah bir şey düşerdi zaten. Hayrettin başını eğdi. Kaşığın düştüğü yere değil, yere bakan kendi ellerine... O eller ki hiçbir zaman emin olmamıştı ne yapması gerektiğinden. Babası sobanın yanında oturuyordu, sessiz. Çayını içerken gazeteye göz gezdiriyordu ama ara ara Hayrettin'e kayıyordu bakışları. O bakışlar sevgiyle değil, yorgunlukla karışıktı. Annesi sofraya yumurta koydu. Hayrettin yumurtanın kabuğuna uzun uzun baktı. Kırmaya cesaret edemedi. Annesi kabuğu onun yerine kırdı, bir kaşık aldı, önüne koydu. "Hadi bakalım, soğumasın." Hayrettin yavaşça kafasını salladı. Çayından bir yudum aldı. Sıcaklık boğazından geçerken gözleri doldu. Ama bir şey demedi. Ağlamadı da. Sadece içeride bir şey kırılmış gibiydi. Tıpkı biraz önce yere düşen kaşık gibi.

Çayını bitirdikten sonra yavaşça yerinden kalktı Hayrettin. Ne annesine baktı ne babasına. Ayakkabılarını giydi, kapıyı sessizce araladı. Dışarısı hâlâ serin, hava rüzgârsızdı. Köy meydanına giden toprak yola adım attığında, ayakları toprağa hafifçe gömüldü. Meydan dediğin şey, bir çınar ağacı, bir taş bank, bir de her zaman açık olan bakkaldan ibaretti. Ama

köyde zamanın aktığı yerdı orası. Kim nereye gidecek, kim ne söylemiş, kim kime selam vermemiş, hepsi o meydanda konuşulurdu. Herkesin yeri belliydi. Herkesin kim olduğu belliydi. Hayrettin hariç.

Yavaş adımlarla yürüdü. İnsanlara yaklaştıkça daha küçük adımlar atmaya başladı. Karşıdan gelen üç çocuk onu görünce fısıldaştı. Biri güldü. Diğeri arkasına bakmadan uzaklaştı. Hayrettin ne dendiğini duymadı ama kendine gülündüğünü biliyordu. Gülüşlerin tonu değışirdi; bu onun ezberiydi.

“Gene bir şey dediler. Ama neden güldüler, bilmiyorum.

Ben onlara bir şey demedim ki.

Belki yine üstüm kirli.

Belki suratım komik.

Belki sadece ben olduğum için...”

Çınar ağacının altındaki taşa oturdu. Kollarını kucağında kavuşturdu. Gözleri yerdeydi ama kulakları etraftaydı. Her sesin kendisiyle ilgili olup olmadığını anlamaya çalışıyordu. Bakkaldan çıkan yaşlı adam ona baktı, sonra başını çevirdi. Ne selam verdi ne gülümsedi. Hayrettin’in olduğu yer, kimse için yok gibiydi. Kuşlar öttü yukarıda. Onlar kimseye bakmıyordu. “Bir gün benden başka kimse burada olmazsa, belki herkes beni fark eder.” Ama o gün bugün değildi.

Hayrettin taşın üzerinden kalktı. Eliyle pantolonunu silkeleyip meydanın karşı köşesine yöneldi. Köy kahvesinin önünden geçmeden eve dönemezdi. Kahvenin önündeki masalarda üç dört adam oturmuş, çay içiyordu. Bazısı gazeteye göz atıyor, bazısı dumanı birikmiş sigarayı izliyordu. Hayrettin başını öne eğdi, yanlarından hızlıca geçmek istedi. Ama tam o sırada, içeriden çıkan orta yaşlı bir adam, yüksek sesle laf attı:

“Heey Hayrooo! Yine kendi kendine mi geziyorsun?”

Ses alaycı değildi ama ölçsüzdü. Yan masalardan biri kıkırdadı. Hayrettin durdu. Başını kaldırmadı ama ayakları yere çakıldı sanki. Ses susmuştu ama kulaklarında çınılıyordu hâlâ. Adam sustuktan sonra Hayrettin’in dönüp bakmamasına şaşırđı. Yüzünde garip bir burukluk oluştu. Sanki o an fark etti: bu çocuk, her lafı olduğu gibi içine alanlardan. Adam sessizce geri döndü. Çayı masasına bıraktı ama içmedi. Sigara dumanı gözlerini yakıyordu sanki. “Bir şey demedim ya... sadece laf attım işte,” dedi kendi kendine. Ama yetmedi o cümle. İçindeki

sessiz suçluluğa bir çare olmadı. Hayrettin yürümeye devam etti. Hızlı adımlarla uzaklaştı. Kalbi hızlı atıyordu ama yüzü ifadesizdi. İçinde yine bir şey dağılmıştı ama parçaları dışarı sızmamıştı.

“Hayro dediler.

Ben Hayrettin'im.

Adımı eksiltince ben de eksiliyorum galiba.”

Ev yolunda kimseye rastlamadı. Sadece gölgesi eşlik etti ona. O da sessizdi. Kapının önüne geldiğinde güneş biraz daha yükselmişti. Ayakkabılarının ucunda çamur vardı. Eşikten içeri adım attı. Kapı aralık kalmıştı, kapanmadı. Tıpkı Hayrettin'in içindeki cümleler gibi – kapanmayan, tamamlanmayan.

Annesi mutfaktan başını uzattı. Yüzünde ne soru vardı ne şaşkınlık. Sadece alışkanlıkla oluşan o endişeli, sabırlı bakış. Hayrettin gözlerini kaçırmadı bu kez. Annesiyle göz göze geldi. Bir saniye sürdü belki, belki daha az. Ama o bakışta sabahın ilk saatinden beri biriken her şey vardı:

Kahvaltıdaki sessizlik.

Meydandaki gülüş.

Adamın sesi.

Adının eksiltilmiş hali.

İçine çöken burukluk.

Anne hiçbir şey sormadı. Oğlunun gözlerinden taşan yorgunluğu tanıyordu. Sadece başıyla küçük bir “tamam” işareti yaptı. “Geç otur,” demedi. “Ne oldu?” demedi. Sadece anladı.

Hayrettin oturmadı. Odasına geçti. Kapıyı kapatmadı. Yatağına uzandı. Gözlerini kapattı. Gözkapaklarının arkasında hâlâ o ses dolaşıyordu:

“Hayro...”

Adı... eksilmişti. Kendisi gibi.

2. Adı Konmamış Uzaklıklar

Bir zamanlar, küçükken, bir bayram sabahı. Hayrettin'in belleğinde silik ama keskin bir yer tutan o gün... Evde annesi onu temiz gömleğiyle giydirmişti. Saçlarını tararken saç diplerine kadar bastırmıştı tarağı, canı acımıştı ama bir şey dememişti. Çünkü bayramdı. Bayramda acıya da ses çıkarılmazdı.

Köy camisinin avlusu kalabalıktı. Erkekler sırayla tokalaşıyor, çocuklar birbiriyle yarışarak şeker topluyordu. Hayrettin elinde boş bir naylon poşetle kenarda duruyordu. Kimse ona “gel” dememişti. O da “gideyim mi?” diyememişti. Köyün muhtarı yanından geçmişti. “Oğlum nasılsın?” demişti hızlıca ama gözlerine bakmamıştı. Sonra başka birine gülümseyerek sarılmıştı. Hayrettin'in yanına sadece bir çocuk gelmişti, Emrah. Şekerliğini uzatmıştı: “Al bir tane, benim çok oldu.” Hayrettin almak istememişti. Sonra çocuk zorlayınca uzanıp aldı. Ama poşete değil, cebine koymuştu. O bayramdan sonra da o şekeri hiç yememişti.

“Bayramda herkes birbirine yakın durmuş.

Ama ben nereye gitsem, herkes biraz daha yanaşmış... birbirine.

Bense olduğum yerde kalırmışım.

Uzaklık dedikleri belki de budur.”

Annesi o akşam ona bakıp, “Bugün çok iyiydin” demişti.

Hayrettin, hangi kısmının iyi olduğunu anlamamıştı.

İlkokul ikinci sınıf. Kasım ayıydı. Sınıfın pencerelerine buğular düşüyor, çocuklar elleriyle camlara şekiller çiziyordu. Hayrettin sırasına oturmuş, başı önünde bekliyordu. Defteri açtı ama ne yazacağını bilmiyordu. Öğretmen tahtaya “Benim En Sevdiğim Hayvan” konulu bir yazı yazılmasını istemişti.

Herkes kalemlerini kâğıda sürtüyordu. Kimi kediyi yazdı, kimi köpeği, kimi horozu. Hayrettin öylece oturdu. Aklında hayvanlar vardı ama kelimeler yoktu. Kedi gelince aklına, bir sefer kuyruğuna bastığı ve kaçtığı an geldi. Köpek deyince, bakkalın köpeğinin onu kovaladığı günü düşündü. Ama “sevdiği” bir hayvan yoktu onun. Ya da vardı da nasıl anlatılırdı, bilmiyordu.

Öğretmen sıraları dolaşıyordu. Hayrettin'in yanına geldiğinde defterine baktı, bomboştu.

“Hayrettin... yine yazmadın mı?” Ses sert değildi ama sabırsızdı. Tüm sınıf birden sustu.

Gözler ona döndü. Hayrettin kafasını kaldırmadı. Kalem elindeydi ama parmakları terlemişti.

“Evde hiç kitap okutmuyorlar mı sana?” dedi öğretmen, daha çok kendi kendine.

Sonra hiç beklemeden diğersıraya geçti. Hayrettin'e bir daha bakmadı. Ne yazması için cesaret verdi, ne de sebebini sordu. Sınıf da dağıldı, herkes kendi işine döndü. Hayrettin'in içi sıkıştı ama bunu açıklayacak tek kelimesi yoktu. O günkü yazı ödevi onun defterinde hep boş kaldı.

“Tahtaya yazılmamış şeyler var bazen.

Beni de kimse yazmadı oraya.

Belki ben de yokum.”

Zil çaldığında herkes koşaköşaköşadışarı çıktı. Hayrettin en son çıktı. Sıranın içinde unutulmuş gibiydi.

Yazın sonuydu. Köyde düğün vardı. Harman yeri temizlenmiş, plastik sandalyeler sıralanmış, iki hoparlör dut ağacına kabloyla bağlanmıştı. Herkes oradaydı. Gençler oyun havasına dizilmişti, yaşlılar çay bardaklarıyla gölgede oturuyordu. Çocuklar top peşindeydi, kadınlar başlarına bağladıkları yazmalarla rüzgâra karşı durmuş, bir şeyler fısıldaşıyordu.

Hayrettin de geldi. Kimse çağırılmamıştı ama o geldi. Üstünde ütüsüz bir gömlek, ayakkabıları biraz çamurluydu. Elini cebine sokup ilerledi. Ne yapacağını bilmiyordu, ama kalabalığı uzaktan izlemek yordu artık. Oyun havası yükselirken köyün muhtarı bir espri patlattı, kalabalık güldü. Hayrettin de gülümsedi ama kimse ona bakmadı. Çünkü onun gülüşü bile sessizdi.

Bir sandalye buldu, en kenara oturdu. Kimseye çarpmadı, kimsenin yoluna çıkmadı. Sadece oradaydı. “Belki biri gelir, 'Haydi Hayrettin kalk oynayalım' der,” diye geçirdi içinden. Ama kimse demedi. Bir çocuk, topu önünden geçirdi; ama göz teması kurmadı.

Yanından geçen kadın, sandalyesine çarptı. Geri döndü, özür dileyecek gibi oldu ama kimle çarpıştığını fark edince sustu. Bir “pardon” demeden yürüdü. Hayrettin sandalyesinde biraz daha içine çöktü. Müzik hızlandı, eller havaya kalktı. O ise başını önüne eğdi.

“Bayramda tokalaşmamışlardı,
okulda ismimi okumamışlardı,
şimdi de oyuna çağırmadılar.”

Bunları kimse duymadı. Belki de kendisi bile net duymadı. Ama içinin bir köşesi daha soğudu o an. Güneş batarken ayağa kalktı. Hiçbir şeye karışmadan, kimseyle göz göze gelmeden, geldiği gibi sessizce gitti.

3. İçimdeki Oda

Evin arka odasında bir pencere vardı. Küçük, kare bir pencere. Hayrettin, bazı öğle vakitleri oraya gider, oturur, cama bakardı. Dışarıda saman balyaları yığılmış, toprak yolda lastik izleri uzanmış olurdu. Ama o hiçbir yere gitmezdi. Gidemezdi.

O pencerenin önünde, kimseyle konuşmadan saatlerce oturabilirdi. Arada annesi gelir, “Bir şey lazım mı?” derdi. Hayrettin başını iki kere sallar, aynı cümleyi tekrarlardı: “Yok... iyiyim.” Ama iyi değildi. Sadece kimseye kötü olduğunu anlatacak kelimesi yoktu. En son ne zaman güldüğünü hatırlamıyordu. Hatta en son ne zaman tam anlamıyla bir şey hissettiğini bile...

O yüzden içinden geçenleri sadece hayal edebildiği bir odaya taşıyordu artık. Duvarda poster yoktu, yer minderiydi, ışığı sabahki gibi yumuşak, konuşanı yoktu. Orası kimsenin sesiyle kirlenmemiştir. Orada Hayrettin, adının bütün harfleriyle vardı.

“Bu odada kimse bana ‘Hayro’ demez.

Kimse bana bakmaz.

Kimse geçerken çarparak susmaz.

Burada ben biriyim.

Belki tekim. Ama biriyim.”

Odanın içi sessizdi ama zihni bazen uğultu yapardı. Dışarıdan gelen bir horoz sesi, bir köpeğin havlaması, tavan arasındaki fare bile zihninde büyür, yer ederdi. Bir gün, aynaya baktı. Aynada kendini görmek yerine, camın arkasındaki o odayı gördü. İşte o gün içinden geçirdi:

“İnsan kendi içine kapanınca, dışarıda biri kalır mı?”

Hayrettin, odasının köşesindeki yastığın altından küçük bir defter çıkardı. Kapaksız, köşeleri kıvrılmış, yaprakları buruşmuş bir defterdi bu. Sayfalarında tarih yoktu, başlık yoktu, sadece sessizliğin yazıya dökülmüş hâli.

Her yazdığı şey kısa, eksikti. Ama o yazarken elleri titrerdi. Kalemle bir kelimeyi tamamlamak, bazen günler alırdı. Ama yine de yazardı. Bugün defteri açtığında, eski bir sayfada durdu gözü. Yazıyı kendi yazmıştı ama anlamıyordu. “Ben bazen konuşuyorum ama sadece ben duyuyorum.” Altında bir çizgi. Ve sonra boşluk. Yeni bir sayfa açtı. Kalem eline aldı. Yazmaya başladı. “Ben iyiyim demek kolay çünkü kimse kontrol etmiyor.” “Birisi bana gerçekten ‘Nasılsın?’ dese, belki ağlarım.”

Kalemi durdu. Harfleri yamuk olmuştu. “Ağlarım” kelimesinin üstü karalanmıştı. Yeniden yazmaya çalıştı ama eline hâkim olamadı. Biraz bekledi. Sonra başka bir cümle yazdı: “Bugün de kimse beni fark etmedi. Ben de kendimi fark etmedim.” Yazdığı sayfanın kenarına bir daire çizdi. İçine bir nokta koydu. Sonra noktayı sildi. Daire kaldı, ama içi boştu. Sayfayı kapattı. Defteri yastığın altına koydu. Sırtüstü uzandı. Tavanı izlerken içinden geçirdi: “Yazdıklarımı biri okusa, acaba beni tanır mı? Yoksa sadece ‘üzülmüş’ der geçer mi?”

Yatağın kenarındaki duvar soğuktu. Oda sessizdi. Ama defterin içinde, kimsenin duymadığı kelimeler hâlâ oradaydı. Bekliyordu.

Hayrettin, yastığın altından defteri aldı ama yazmak istemedi bu kez. Onun yerine, başucundaki eski kutunun kapağını araladı. İçinden küçük, gri bir taş çıkardı. Kenarı düz, bir yüzeyi hafif pürüzlüydü. Ne süslüydü ne değerli. Ama Hayrettin için önemliydi.

Bu taşı yıllar önce, derenin kenarından almıştı. Küçükken sık sık giderdi oraya. Kimse çağırılmazdı onu ama o suyun şırıltısını dinlemeyi severdi. Bir gün, suyun içinde bu taşı görmüş, eğilip almıştı. Eline aldığıda taş sıcakmış, güneşte ısınmış. O günden beri cebinde taşımış, sonra kutuya koymuştu. Şimdi bile bazen taşın sıcak olduğunu hatırlıyordu, oysa yıllardır eline almamıştı.

Parmaklarıyla taşın kenarlarını yokladı. Gözleri taşa takılı kaldı ama aslında çok uzağa bakıyordu.

“Bu taş benim.

Kimse almadı elimden.

Ne adımı sildi, ne bana güldü.

Ne yanlış anladı, ne fazla geldi.”

Taşı avucunda sıkıca tuttu.

“Sadece taş. Ama benden bir şey biliyor gibi.

Bazen tek bir şey yeter.

Bir taş bile insana sahip çıkabiliyor.

İnsanlar çıkamıyor.”

Yavaşça kalktı, taşı tekrar kutuya koydu. Kutunun kapağını kapattı. Ama kalbinin kapağı biraz daha açılmıştı sanki. O gece uyumadan önce taşı düşündü. Sonra taş gibi hissetti kendini: ağır, sessiz, köşeli. Ama birinin cebine koymasıyla değer kazanabilecek kadar... bekleyen.

4. Yoldan Gelen Adam

Hayrettin, öğleden sonra avlunun kenarında oturuyordu. Elinde bir tütün kutusunun kapağını açıp kapatıyordu. Rüzgâr esmiyordu. Hava durmuştu sanki. Tam o sırada evin içinden bir ses geldi. Annesinin sesi. Hafif yükselmişti:

“Bak hele, kim gelmiş? Hasan ağabeyin taa Almanya’dan!”

Hayrettin kıpırdamadı. “Hasan” ismini tanıyordu ama hatırlamıyordu. Almanya kelimesi tanıdık değildi ama çok uzakta bir yer olduğunu biliyordu. Uzak olan her şey biraz hayaldi onun için.

Az sonra kapıdan uzun boylu, düzgün giyimli bir adam girdi. Elinde kahverengi bir valiz, başında gri bir şapka vardı. Annesi onu kapıda karşıladı, babasıyla tokalaştılar. Hayrettin uzaktan izledi. İçeri girmedi.

“Bu, annemin abisi demek...

Benim amcam.

Ama hiç bilmiyorum.

Bilmeyince insan yine de akraba oluyor mu?”

Amca biraz sonra gözlerini Hayrettin’e çevirdi. Gülümsedi. “Vay be, bu Hayrettin mi oldu? Koca delikanlı olmuş!” Hayrettin bir şey demedi. Ama kalbinin bir köşesi gülümsedi sanki. Bir yetişkinin ona bakarak konuştuğu an, kaç ay, kaç yıl olmuştu bilmiyordu. Amca yanına geldi. Sırtına hafifçe dokundu. “Gel bakayım şöyle, seninle de konuşalım biraz.” Hayrettin,

tereddütle başını eğdi. Ama kalkmadı. Yerinden oynamak, içindeki taşları da oynatır gibi geliyordu.

O akşam, evin içinde yabancı bir ses dolaştı. Radyoya benzemeyen, televizyondan daha net bir ses: Amcanın sesi. Almanca kelimeler, Almanya'daki işlerden bahsetti. Bina dediler, fabrika dediler, para kazandım dediler.

Hayrettin hiçbirini tam anlamadı. Ama başka bir dünyanın sesi olduğunu anladı. Ve o ses, içindeki odanın kapısını hafifçe araladı.

Sabahın erken saatleriydi. Hava serin ama açıktı. Evin önündeki küçük tahta masaya iki çay konmuştu. Biri ince belli, taze buharlı. Diğeri yarı içilmiş. Hayrettin sessizce oturuyordu. Ellerin masanın altına saklamıştı. Başını öne eğmişti. Gözleri çaya değil, masanın dokusuna takılmıştı.

Amcası oturdu karşısına. Üstünde açık renk bir ceket vardı. Saçları taralı, sakalı traşlıydı. Ama yüzündeki ifadede bir yumuşaklık vardı. Gerginlik değil, merak taşıyordu. “Hayrettin... nasılsın bakalım?” dedi. Sesi ne yüksek, ne baskın; sadece sıcak.

Hayrettin cevap vermedi. Ama gözleri bir anlık kıpırdadı. Duyduğunu belli eden o ufacık refleks... Amca bunu fark etti.

“Burayı özlemişim,” dedi, etrafı süzerek. “Buralar hâlâ aynı. Kokusu bile değişmemiş.”
Sonra Hayrettin'e döndü:

“Sen hiç şehir dışına çıktın mı?”

Hayrettin başını azıcık sağa eğdi. Ne evet dedi, ne hayır. Ama hareketi cevap gibiydi. Amca gülümsedi.

“Ben de senin yaşındayken hiç çıkmamıştım. Sonra Almanya'ya gittim.

Başka bir hayat varmış orada.

Buradan farklı. Kalabalık, hızlı, ama... başka.”

Hayrettin hâlâ konuşmadı. Ama birden çayına uzandı. İlk yudumunu aldı. Dudakları titredi. Belki sıcaklıktan, belki de başka bir şeyden.

Amca devam etti:

“Biliyor musun, Almanya’da insanlar kimsenin kim olduğunu sormuyor önce.

Sadece işine, zamanında gelmene, yaptığın işe bakıyorlar.

Bu kötü değil ama... belki iyi.”

Hayrettin gözlerini kaldırdı. İlk kez amcasına doğrudan baktı. Sadece bir saniye. Ama o bakışta çok şey vardı.

“Dikkat çekmemek... nasıl olur acaba?” diye düşündü içinden.

“Hiç kimsenin bakmadığı bir yerde, var olmak daha kolay olur mu?”

Amca çayından bir yudum daha aldı. Gözlerini kırpmadan ekledi:

“İstersen bir gün gelirsin benimle.

Almanya’ya.

Hem gezmiş olursun...

Hem belki biraz nefes alırsın.”

Hayrettin başını eğdi. Cevap vermedi. Ama yavaşça çay bardağını tekrar eline aldı. Son yudumu içti. Ve o an, ilk defa çay içmenin sadece bir alışkanlık değil, bir karara benzediğini düşündü.

O akşam Hayrettin yine odasında idi. Pencerenin önünde oturuyordu. Güneş çekilmiş, gökyüzü kırmızıdan mora dönmüştü. Oda serinlemişti. Ama Hayrettin’in içi kıpır kıpırdı. Amcasının sabah söyledikleri kulaklarında dönüp duruyordu:

“İstersen bir gün gelirsin benimle...”

O cümle orada bitmemişti sanki. İçinde hâlâ uzuyordu.

Gitmek.

Hayrettin için bu kelime çocukluğundan beri bir tür hayaldi. Ama korkulu bir hayaldi. Çünkü hep bildiği yerde kalmıştı. Bildiği şeyleri bile zor anlıyorken, bilmediklerini nasıl anlayacaktı?

Yatağın kenarına oturdu. Başını iki avucunun arasına aldı. İçinden geçirdi:

“Ben burayı biliyorum.

Hangi ağaç ne zaman çiçek açar, hangi kedi nereye saklanır.

Ama kimse beni sevmiyor burada.

Peki orası? Orası kim?"

Çekmecesini açtı. Defterini çıkardı. Ama bu kez yazmadı. Sadece parmaklarıyla sayfalara dokundu. Sanki kelimeler onun yerine karar verecekmiş gibi...

"Gitsem ne olur?

Annem ağlar mı?

Babam bir şey der mi?

Biri 'iyi ettin' der mi?"

Pencerenin önündeki rüzgâr perdeyi hafifçe oynattı. O an sanki Almanya'dan bir nefes doldu odaya. Hayrettin ürperdi. O nefesin içinde hem merak vardı hem de bir tür korku.

"Belki orası daha sessizdir.

Belki orada beni tanımadıkları için, hiç kırmazlar.

Ama... ya orada da aynısı olursa?

Ya orada da ben 'eksik' kalırsam?

Ya orası da beni sevmezse?"

Başını duvara yasladı. Gözlerini kapattı. Gitmek, bu gece bir cümle değil, bir rüyaydı. Ama uyanınca neye döneceğini bilmiyordu.

"Burası beni eksiltiyor.

Ama belki... orası da tamamlamaz."

Uyumadı o gece. Ama gözlerini kapalı tuttu. Çünkü bazen karanlıkta düşünmek daha kolaydı. Gitmek gibi.

Ertesi sabah ev erken uyanmıştı. Amca mutfakta babayla oturuyor, çay içiyor, Almanya'daki işlerden söz ediyordu. Anne mutfağın kenarında çatal bıçak sesi çıkarıyordu. Hayrettin odasında sessizce giyiniyordu. Kapının aralığından dışarıya baktı. Ayakkabıları yerindeydi. Sol teki biraz çamurluydu. Temizlemedi. Ayağına geçirdi.

Üstüne en düzgün bulduğu gömleği giydi. Saçını taramadı. Ama yastığının altındaki küçük defteri alıp gömleğinin iç cebine koydu. Onu kimseye göstermemişti. Götürmesi gerekiyordu.

Evin içinden kimseye seslenmeden kapının önüne çıktı. Güneş yeni doğmuştu, ılık köyün damlarına düşüyordu. Havada o mevsimlik toprak kokusu vardı — taze ama yorgun. Bahçeye birkaç adım atmıştı ki, amcası fark etti onu. Sandalyeden kalktı. Ardından babası ve annesi de dışarı çıktı.

Amca yaklaştı:

“Hayrettin... giyinmişsin.
Bir yere mi gidiyorsun?”

Hayrettin gözlerini kaçırmadan başını hafifçe salladı. Ne “evet” dedi, ne de başka bir şey. Ama o baş sallayıpta bir şey vardı. Sanki yıllardır biriken bir evet. Annesi yaklaşmaya yeltendi ama durdu. Gözlerinde karışık bir şey vardı: hem korku, hem onay. Babası cebinden sigarasını çıkardı, yakmadı. Sadece tuttu. Amca biraz bekledi. Sonra yumuşak bir sesle sordu:

“Hazır mısın?”

Hayrettin cevap vermedi. Ama yürümeye başladı. Ağır, kararlı adımlarla kapının dışına doğru. Amca valizini aldı, onu izledi. Gözlerinde şaşırmanın bir memnuniyet vardı. Sanki bu kararı bekliyormuş gibi. Anne arkasından bakarken fısıldadı:

“Allah yardımcın olsun oğlum...”

Hayrettin duymadı belki. Ama o cümle, rüzgârla omzuna dokundu. O gün, ilk defa içindeki odanın kapısını aralayıp dışarı çıktı. Ardında hiçbir çanta bırakmadı. Ama cebinde küçük bir defter vardı. Ve belki biraz umut. Belki biraz korku. Ama kesin olan bir şey vardı: artık bir yere gidiyordu.

5. Eşik

Amcasının arabası köyün çıkışındaki toprak yolda ilerliyordu. Gümüş rengi, içi deri kaplı, havalandırması sessiz çalışan bir arabaydı. Hayrettin daha önce böyle bir arabanın içinde oturmamıştı. Arabanın kapısı bile farklı kapanmıştı — ses çıkarmadan, tok bir güvenle.

Kemerini ilk başta nasıl takacağını bilememişti. Amca yardım etmişti. Şimdi koltuğa gömülmüş, camdan dışarı bakıyordu. Yol düzgün değildi ama araba sarsılmıyordu. İçerideki

sessizlik, dışarıdaki bozuk yolla çelişiyordu. Hayrettin'in içinde de öyleydi: dışı sessiz, içi bozuktu.

“Bu araba çok hızlı gidiyor.

Köyde yürüyerek geçilen yerleri şimdi fark etmeden geçiyoruz.

Her şey daha küçük...

Ama ben daha da küçüldüm mü?”

Amcası arada bir göz ucuyla ona bakıyor, radyonun sesini kısmadan konuşuyordu:

“Bu araba iyi. Almanya'dan getirdim.

Sessiz, sağlam, keyifli... Yani uzun yol için ideal.”

Hayrettin cevap vermedi. Ama camdan baktığında, çocukken taş atarak geçemediği o uzak tepeler şimdi sadece birkaç saniyede arkada kalıyordu. Cama başını dayadı. Cam serindi. Gözlerini kapattı ama uyumadı.

“Bu araba gibi hızlı gitmeyi bilmiyorum.

Ben alışığım yavaşlığa...

Durup düşünmeye, taşın üstüne oturmaya.

Ama şimdi düşünmeden geçiyoruz her şeyi.”

Ön konsoldaki dijital saat 09.42'yi gösteriyordu. Hayrettin saate bakmadı. O zaten zamanı hiç öğrenememişti. Ama artık saat onun dışında da akıyordu. Ona rağmen. Elini cebine götürdü. Defter oradaydı. Parmağıyla kenarını yokladı. Ama açmadı.

“Yazacak şeyler biriksin...

Belki bu yolun sonunda yazmaya değer bir şey olur.”

Amca yol tabelasına baktı. Araba Bulgaristan sınırına yaklaştığında güneş tam tepedeydi. Yol sessizdi, manzara değişmişti. Ne köy evleri vardı artık, ne yolda el sallayan çocuklar. Gri binalar, düzensiz tabelalar, uzun kuyruklar...

Sınır kapısına yaklaşırken amca penceresini indirdi, pasaportları uzattı. Görevli sertti, sorular kısaydı. Hayrettin hiçbirini anlamadı ama ses tonlarından bir gerginlik sezdi. İçindeki bir şey gerildi. Amca, onun gözlerine baktı:

“Sakin ol. Sadece prosedür.”

Hayrettin başını salladı ama kalbi hızlandı. Sanki bir kapının değil, bir duvarın önündeydi. Ve o duvardan geçmesi gerekiyordu. Arabanın içi bir anlığına durdu. Motor sustu. Gümrük memurları birkaç kelime konuştu. Sonra el işaretiyle geçmeleri söylendi. Araç yeniden hareket ettiğinde Hayrettin başını cama yasladı. Dışarıdaki dünya artık tanıdık değildi. Tabelalar değişmişti. Harfler garipti, sesler yabancıydı.

“Bu yazılar ne diyor bilmiyorum.

Ama artık burası, orası değil.”

Yol dümdüzdü. Manzara hem daha düzenli hem daha uzaktı. Evler daha sessizdi. Tarlalar daha hizalıydı. Ama Hayrettin’in içi daha da karışıktı. Amca radyoyu açtı. Yabancı bir dilde bir haber yayını başladı. Hayrettin hiçbir kelimeyi ayırt edemedi ama konuşan kadın telaşlı gibiydi. Hızlı konuşuyordu.

“Sesler bile bana ait değil artık.

Burada kimse benim gibi susmuyor.”

Dışarıda bir tabela geçti: “*Sofia – 142 km*”. Hayrettin okumaya çalıştı ama harfler yerli yerinde değildi onun için.

“Ben şimdi nereye gidiyorum?

Gideceğim yerin adı bile dilimde durmuyor.”

Gözlerini kapattı. Camdan gelen ışık gözkapaklarının içini turuncuya boyadı. Sınırdan geçilmişti. Ama asıl sınır hâlâ içindeydi. Araba otoyol kenarındaki bir dinlenme tesisinde durdu. Avrupa içindeydiler artık. Etrafta uzun yol kamyonları, parlak otobüsler, kalın dilli adamlar, gürültülü çocuklar vardı. Amca kontağı kapattı:

“Ben biraz uzanacağım. İstersen tuvalete git, ya da bir şey al kendine.”

Hayrettin başını salladı. Elini kapı koluna uzattı, tereddüt etti. Sonra açtı. Ayağını yere bastığında asfalt kaygan geldi. Yabancı bir zemin. Büfenin önünden geçerken içerideki ışık gözünü aldı. İçeride çalışan kadın hızlıca kasaya bir şeyler diziyordu. Hayrettin içeri girmedi. Önce etrafa baktı. İnsanların yüzleri birbirine benziyordu, ama kimse ona benzemiyordu.

Tuvalet yazısını gördü ama anlayamadı. Simgeden anladı sadece. Kapının önüne geldiğinde durdu. Kapalı mı, açık mı? Ücretli mi, değil mi? Anlamadı. İçeri biri girdi, sonra başka biri daha. O bekledi. Sonra cesaretini toplayıp kapıyı itti. İçerisi serindi. Temizdi ama keskin kokuyordu. İçeride yankı vardı. Ayak sesleri bile yabancı gibiydi.

Lavaboya yürüdü. Musluğu buldu ama nasıl açılacağını çözemedi. Elini altına tuttu, su akmadı. Diğer musluğa geçti. Orada da aynı. Sonra fark etti: sensörlüydü. Eliyle oynadı, su aktı. Ama elini çeker çekmez durdu.

“Burada her şey kendi başına işliyor.
Ama ben kendi başıma işlemiyorum.”

Aynaya baktı. Aynadaki adam ona ait gibi değildi. Gömleği kırışıktı. Saçı darmadağındı. Gözleri yorgundu ama daha çok... uzak. Dışarı çıktığında yüzü kızarmıştı. İnsanlar ona bakmadı. Kimse fark etmedi bile. Ama o, kendini herkesin dışında hissetmişti. Amca hâlâ arabadaydı. Gözlerini kapatmış, dinleniyordu. Hayrettin yanına oturdu. Kapıyı kapattı. İçine kapandı.

Elini cebine attı. Defteri çıkardı. Bugün ilk kez bir satır yazdı:

“Burada kimse bana bakmıyor.
Bu iyi mi, kötü mü... bilmiyorum.”

6. Betonun Dilsizliği

Almanya'ya vardıklarında hava kapalıydı. Gri gökyüzü, gri yollar, gri binalar... Hayrettin'in gözünde her şey tek renkti. Sanki bu ülke sabahları hiç aydınlanmıyor, hep uykulu kalıyordu. Amca arabayı şehir içindeki bir apartmanın önünde durdurdu. Dört katlı, dış cephesi düzgün ama ruhsuz bir bina. Camlar temizdi ama her biri sessizdi. Perde arkasında kimse yok gibiydi.

Hayrettin arabanın kapısını açtı, adımını kaldırıma attı. Betonun altı bile farklıydı. Köydeki toprak gibi yumuşak değil, asfalt gibi sertti. Ama sadece ayaklarının altı değil, içine bastığı zemin de farklıydı artık. Apartmanın merdivenlerini çıkarken adımları yankı yaptı. Bu yankı bile tanıdık değildi. Her ses daha fazla geri dönüyordu ama daha az anlaşılırdı. Daireye girdiler. Temizdi, düzenliydi. Ama hiçbir şey Hayrettin'in değildi. Koltuklar derli topluydu ama oturmaya çekinilecek kadar düzgün. Duvarlar beyazdı ama konuşmuyordu.

Amca mutfağa geçti:

“Biraz kahve koyayım, dinlenirsin. Yol yordu seni.”

Hayrettin başını salladı. Cevap vermedi. Koridordan odaya yürüdü. İçeri girdi. Odanın penceresi caddeye bakıyordu. Arabalar geçiyor, insanlar yürüyor, kimse kimseye bakmıyordu.

“Burası sessiz.

Ama içi boş bir sessizlik.

Köyde kuş sesi olurdu, inek möğürürdü, çocuk ağlardı.

Burada sadece motor sesi.

O da geçip gidiyor.”

Yatağa oturdu. Elleriyle nevresimi yokladı. Serin ve düz. Kendi yatağı değildi ama daha kötüsü, kendisinin bir yatağı yoktu artık. Bu odada “misafir” bile değildi. Sadece biri.

“Odalar konuşmaz mıydı?

Bu hiç konuşmuyor.

Hiç bakmıyor.

Belki... beni istemiyor.”

Gözleri pencereye takıldı. Camdan dışarıya baktı. İnsanlar kaldırımdan geçiyordu. Hepsi hızlı, hepsi yalnız.

Ertesi sabah, amcası iş için evden çıktı. “Sen biraz dışarı çık, hava al” dedi. Anahtarı masaya bıraktı. Hayrettin başını salladı. Yine bir şey demedi. Saat on bir gibi, Hayrettin koridordan ayakkabılarını giydi. İnce montunu geçirdi. Dış kapıyı açarken içeriye serin bir hava doldu. Beton kokusu vardı. Nemli ve yabancı.

Sokağa adım attı. Binalar yükseliyordu ama birbirine benziyordu. Dış cepheler temizdi ama soğuk. İnsanlar hızlı yürüyordu. Kimse bakmıyordu. Kimse selam vermiyordu. Hayrettin, köydeki gibi dışlanmıyordu artık — ama fark edilmiyordu bile.

Bir market gördü. Küçük bir zincir marketi. İçeri girdi. Raflar diziliydi. Ürünler renkliydi ama hepsi tanımadığı kelimelerle doluydu. Bazı ambalajlar ilgisini çekti. Elini uzattı, çevirdi,

yazıları anlamaya çalıştı. Anlayamadı. Bir adam geçerken çarptı. Özür dilemedi. Dönüp bakmadı bile.

“Köyde biri çarpsa, en azından suratını görürdüm.
Burada herkes başkasına çarpmaya alışmış.”

Bir su şişesi aldı. Kasaya yürüdü. Sıra vardı. Herkes kart uzatıyor, birkaç kelime söylüyor, poşetine koyup çıkıyordu. Hayrettin sıra kendisine geldiğinde sadece şişeyi uzattı. Kadın fiyatı söyledi. Anlamadı. Elini cebine attı. Paraları çıkardı. Kadın içinden bir miktar aldı, kalanını geri verdi. Yüzüne bakmadan “danke” dedi. Hayrettin cevap vermedi.

Dışarı çıktığında içi daha da boştu. Şişeyi açmadı. Taşır gibi taşıdı. Sanki onunla birlikte marketten çıkan tek şey o değildi.

“Kimse bana kötü davranmadı.
Ama kimse beni görmedi de.

Görülmemek... bazen daha çok acıtıyor.”

Kaldırımın kenarındaki bankta oturdu. Yanından onlarca insan geçti. Kimse dönüp bakmadı. Kimse selam vermedi. Ama o yine de oradaydı. Ve bu şehir, onun orada olduğunu bilmiyordu.

O akşam hava erken karardı. Almanya’da günler kısıydı, gece çabuk geliyordu. Saat altıya doğru sokak lambaları yandı, ama ışıklar bile soğuktu. Her şeyin üstüne mat bir perde inmişti sanki. Hayrettin odasında tek başınaydı. Amca henüz dönmemişti. Mutfakta bir sandviç yemeye çalışmış ama bitirememişti. Evin içinde yankı vardı ama ses yoktu.

Pencerenin önüne geçti. Kalın camın arkasından sokağı izledi. Aşağıda insanlar yürüyordu. Hızlı, başı önde, kararlı adımlarla. Kimse kimseye bakmıyordu. Herkesin nereye gittiği belli gibiydi. Sadece Hayrettin, nereye bakacağını bilemiyordu.

“Bu pencere...
Köydeyken dışarıyı gösterirdi.
Burada sadece başka bir pencereye bakıyor.
Ve o pencere de bana bakmıyor.”

Camda yansımasını gördü. Gözleri yorgundu. Yüzü donuktu. Aynı anda hem kendine aitti, hem de değildi.

Bir an göz göze geldi kendi yansıısıyla. Sonra gözlerini kaçırdı.

“Ben burada ne yapıyorum?”

“Beni burada kimse tanımıyor.

Kimse tanımaya da çalışmıyor.”

“Ben burada var mıyım?”

Elini camın üzerine koydu. Soğuktu. Ama içeri geçmiyordu. Cam, sadece dışarıyla değil, içeriyle de arasına duvar örüyordu.

“Beton duvarlar dışarıdaki sesi kesiyor.

Ama içimdeki sesi daha da büyütüyor.”

Sokağın köşesinden bir kadın çocuk arabasıyla geçti. Onların arkasından bir bisikletli. Sonra bir köpek. Sonra kimse. Hayrettin perdenin kenarını yavaşça çekti. Camı örttü. Dışarısı sustu. Ama içindeki uğultu kalmaya devam etti.

7. Konuşmayan Günler

Hayrettin, son zamanlarda amcasının sorularına cevap vermez olmuştu. Başını sallar, gözlerini kaçıır, bazen sadece duymamış gibi davranırdı. Ama aslında duyuyordu. Sadece içinde bir şey cevap vermeyi artık gereksiz buluyordu.

Sabahları selam verilirdi. Hayrettin başını kaldırmazdı. Akşamları “Aç mısın?” diye sorulurdu. Cevap gelmezdi. Bazen çay konurdu önüne. İçip içmediği bile belli olmazdı. Amca başta sabırlıydı. “Alışıyor,” diyordu kendi kendine. Ama günler geçtikçe sabır yerini sessiz bir endişeye bırakıyordu.

Hayrettin içirse günler artık birbirinden ayırt edilemez hâle gelmişti. Sabah ve akşam arasındaki fark, sadece ışığın tonundaydı. Zaman geçiyor ama bir yere varmıyordu.

Bir gün amca:

“Hayrettin, istersen seni bir doktora götürelim,” dedi.

“Belki konuşursun onunla. Rahatlırsın.”

Hayrettin hiçbir şey demedi. Ama içinden şu geçti:

“Ben konuşsam bile,

kim anlayacak?

Hangi dilde, hangi sesle?”

Artık defterine bile yazmıyordu. Yazmak da konuşmak gibiydi onun için. Kelimeler, içinden geçmeden düşmüyordu artık. O gün pencerenin önünde saatlerce oturdu. Camdan dışarı baktı. Ama gözleri net bir noktaya odaklanmıyordu. Sadece bakıyordu.

“Burada bir kelime bile etmiyorum.

Ve kimse ‘neden susuyorsun?’ demiyor.

Belki herkesin sesi burada boğuluyordur zaten.”

O gün, sabah biraz daha parlaktı. Amcası evde yoktu. Sessizlik daha serin, daha açık bir boşluk gibi duruyordu odada. Hayrettin montunu giydi. Anahtarları almadı. Kapıyı kapatmadan çıkmak alışkanlık olmuştu. Zaten gideceği yer belli değildi. Sadece yürümek istedi. Sessizliğin nereye kadar uzandığını görmek belki.

Sokağa çıktı. Adımlarını yavaş attı. Ayakkabılarının sesi kaldırıma çarptı. Etrafta insanlar vardı, ama o herkesten uzaktı. Çok uzaktı. Bir caddeye çıktı. Arabalar geçti. Trafik ışıkları yandı söndü. Bir çocuk cips yedi, bir kadın çantasını düzeltti, bir adam telefonla konuştu. Hepsi hızlıydı. Ama Hayrettin’in içi ağırdı. Ve gecikmişti bu dünyaya.

Bir vitrinin önünde durdu. Camda yansımasını gördü. Ama tanımadı. Kendine ait olmayan bir yüz gibi baktı ona.

“Ben bu değilim,” diye düşündü.

“Ya da artık ben de biriyim ama burada değilim.”

Bir adım daha attı. Göğsünde bir sıkışma hissetti. Hava daraldı sanki. İnsanlar yakınlaşmaya başladı. Sesler çoğaldı. Kalabalık onu ezmiyordu ama içinden bir şey büzülüyordu. Birden yürümeyi bıraktı. Kaldırımın kenarına çömeldi. Elini başına götürdü. Gözleri açık ama sabitti.

İnsanlar yanından geçti. Kimi baktı ama devam etti. Kimi hiç fark etmedi. Hayrettin orada bir dakika değil, zamanın dışında durdu. Sonra biri omzuna dokundu. Genç bir kadın. Almanca bir şeyler söyledi. Hayrettin anlamadı. Cevap vermedi. Gözlerini kaçırdı. Kadın hafifçe gülümsedi, omzunu sıvazladı, gitti. Hayrettin kalktı. Yürümeye başladı. Ama artık yürümüyor, kaçıyor. Eve dönmedi. Evin kapısına değil, odasına değil. İçine döndü.

O gece Hayrettin uzun süre odasında yürüdü. Ayakları halının üzerinde yavaş, kararsız izler bırakıyordu. Ne saate baktı, ne camdan dışarı. Sanki zaman da, dünya da, o da durmuştu. Yatağının baş ucunda duran deftere uzandı. Günlerdir elini sürmemişti. Sayfaları sararmaya başlamıştı. Kapağını açarken elleri titremedi. Çünkü artık hiçbir şeyin önemi kalmamıştı.

İlk sayfaları çevirdi. Eski cümleleri gördü:

"Ben iyiyim demek kolay çünkü kimse kontrol etmiyor."

"Ben sustuğumda... kötü mü oluyorum?"

Onlara bakmadı. Yeni bir sayfa açtı. Uzun süre hiçbir şey yazmadı. Sonra kalem aldı. Ucu biraz körelmişti. Yazısı düzgün değildi. Cümle eğildi, harfler düşe kalka yürüdü. Ama yazdı.

ben gittim

Nokta koymadı. Çünkü bir son değil, bir kayboluştu bu.

Defteri kapattı.

Masaya bıraktı.

Yatağa oturmadı.

Camı açtı.

Soğuk hava yüzüne çarptı.

Gözleri, dışarıdaki karanlıkta bir yer aradı. Ama aslında bakmıyordu.

Çünkü artık görülmek istemiyordu.

8. Boşluğun Kıyısında

Sabah perdelerin arasından solgun bir ışık süzülüyordu. Dışarı sı griydi. Sıradan bir gündü belki, ama evin içindeki hava değışikti. Amca mutfağına geçti. Suyunu koydu. Çaydanlığı ocağına aldı. Rutin bir sabah... gibi.

Ama sonra fark etti.

Hiçbir ses yoktu.

Ne bir sandalye gıcirtısı, ne bir ayak sesi. Ne de odadan gelen ufacık bir hareket.

“Hayrettin genelde erken uyanırdı.

Ama uyanmasa bile... bir varlık olurdu.

Bugün hiçbir şey yok.”

Amca kapının eşiğinde durduğunda içeride zaman durmuş gibiydi.

Oda hâlâ Hayrettin'in odasıydı, ama içindeki hava değışmişti.

Sanki biri çıkarken arkasından havayı da almış, ışığı da söndürmüştü.

Yatak bozulmamıştı.

Pencere sıkıca kapalıydı.

Hava, birkaç gün havalandırılmamış gibiydi — ağır ve sessiz.

Masanın üzerindeki defter açıktı.

Sadece bir satır yazılıydı:

ben gittim

Amca yaklaştı.

Deftere eğildi.

Yazının ucundaki harfler titrekti — sanki yazarken biri karar vermemekle vazgeçmek arasında kalmıştı. Bir kalem hâlâ masadaydı, kapağı yarı açık.

Sanki son kelimedenden sonra bile bir şey daha eklenecekmiş gibi... ama eklenmemiş.

Odanın içinde başka hiçbir işaret yoktu.

Ne bir bağırı, ne bir çırpını.

Ama sessizlik çok fazlaydı.

Ve bazen sessizlik, bir çığlıktan daha ağırdır.

Amca başını çevirdi.

Gözleri pencereye kayd.

Pencere açılmamıştı ama kenarında, sanki biri parmaklarını bırakmış gibi hafif bir buğu vardı.

Bir adım geri çekildi.

Elini deftere götürdü.

Ama kapatmadı.

Dokunmadı.

Çünkü artık o defter, Hayrettin'in son kelimesi değil —
son varlığıydı.

Odanın kapısını kapatmadan önce, içinden geçti:

“İnsan ölünce değil...

Gidince boşluk olur.

Hayrettin gitmişti.”

Kapı yavaşça kapandı.

Arkasında ne bir ağıt ne bir soru...

Sadece eksilen bir sesin bıraktığı duvar.

9. Gölgesi Köyde Kaldı

Yaz sonuna yaklaşıyordu. Söğütlü köyü yavaş yavaş kışa hazırlanıyordu.

Harman yeri boştu. Tarlalar toplanmış, köy evlerinin çatıları yeniden kireçlenmişti.

Muhtarın oğlu, sekiz yaşında bir çocuk, öğle saatlerinde köy meydanında oynarken bir taşın üzerine oturdu.

Sırtını yasladı, başını gökyüzüne kaldırdı.

Yanına yaklaşan yaşlı kadın gülümsedi:

“Bak sen şuraya... Hayrettin’in oturduğu taş orası.”

Çocuk sordu:

“Kim Hayrettin?”

Kadın cevap vermedi.

Bir an durdu.

Gözleri uzak bir noktaya kaydı.

Sonra başını salladı:

“Sen tanımazsın... O sessizdi.

Ama her gün oraya otururdu.

Hep aynı taşa.

Kimseyle konuşmazdı ama herkes bilirdi onun orada olduğunu.”

Çocuk ayağa kalktı.

Taşa baktı.

Hiçbir şey yoktu üstünde.

Ama bir iz var gibiydi.

Bir oturuş izi.

Bir omuz gölgesi.

Bir zamanın tortusu.

Kadın arkasını döndü.

Yavaşça yürümeye başladı.

Elinde küçük bir sepet, içinde kurumuş otlar.

Kendi kendine konuşur gibi mırıldandı:

“Bazı insanlar gider.

Ama gölgesi kalır taşın üstünde.

Ot bile çıkmaz artık oradan.”

Taş orada kaldı.

Çocuk oynayıp gitti.

Köy sessizleşti.

Ama o gölge, gün bittiğinde yine aynı yere düştü.

Son